

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja

Druk nr 3072
Warszawa, 6 marca 2023 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

**- o ustanowieniu Narodowego Dnia
wspomnienia gehenny polskich Dzieci Wojny.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Jacka Kurzępę.

(-) Dominika Chorościńska; (-) Krzysztof Czarniecki; (-) Marcin Duszek; (-) Leszek Galemba; (-) Krzysztof Głuchowski; (-) Robert Gontarz; (-) Teresa Hałas; (-) Fryderyk Kapinos; (-) Jacek Kurzępa; (-) Beata Mateusiak-Pielucha; (-) Aleksander Mrówczyński; (-) Teresa Pamuła; (-) Monika Pawłowska; (-) Sławomir Skwarek; (-) Beata Strzałka; (-) Włodzimierz Tomaszewski; (-) Sławomir Zawiślak; (-) Tomasz Zieliński.

Uchwała

z dnia.....2018

**o ustanowieniu Narodowego Dnia wspomnienia gehenny
polskich Dzieci Wojny**

W hołdzie Polskim Dzieciom Wojny, jako wyraz naszej świadomości traumy jakiej doświadczyły za przyczyną hekatomb II wojny światowej, zbrodniczych działań okupantów niemieckich i sowieckich, ale także respektu i wdzięczności, że mimo tej traumy, potrafiły dźwigać ze zgliszcz nasza wspólną Ojczyznę- stanowi się, co następuje:

Art.1.

Dzień 10 września ustanawia się Narodowym Dniem wspomnienia gehenny polskich Dzieci Wojny

Art. 2.

Narodowy Dzień wspomnienia gehenny polskich Dzieci Wojny jest świętem państwowym.

Art. 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem następującym po dniu jej ogłoszenia.

Uzasadnienie:

Gehenna Polskich Dzieci Wojny, związana z okrucieństwem II wojny światowej ze strony obu totalitaryzmów: niemieckiego i sowieckiego, niewystarczająco jest obecna w świadomości współczesnych Polaków, mimo, że dotyczy pokolenia naszych Dziadów i Babć. To oni wówczas stali się najbardziej bezbronnymi ofiarami zdehumanizowanych celów zbrodniarzy, dla których życie ludzie nic nie znaczyło. Celem zarówno niemieckiego, później sowieckiego okupanta było zniszczenia biologiczne Narodu Polskiego, zniewolenie go i pozbawienia autonomii i wolności. W tym celu wykorzystywano różne metody okrucieństwa, gwałtu, bólu, cierpienia zadawanego wobec najsłabszych, wyrwanych z domów rodzinnych- Dzieci właśnie. Często ostatnim zapamiętanym obrazem bliskości z rodzicami był akt ich gwałtownej śmierci zadawanej przez okupantów. Zabierano je do obozów koncentracyjnych, poddawano eksperymentom medycznym, zsyłano na roboty do Niemiec, czy w głąb sowieckiej Rosji, wynaradawiano, poddawano próbom germanizacji i sowietyzacji.

Kraj nasz poniósł relatywnie największe straty osobowe w II wojnie światowej. Pod okupacją niemiecką śmierć poniosło ok. 6 milionów polskiej ludności, w tym ok. 3 milionów obywateli narodowości żydowskiej i ok. 3 milionów narodowości polskiej. Zginęło wówczas 2,2 miliona dzieci, w tym milion dzieci żydowskich. Kilkaset tysięcy zostało okaleczonych fizycznie i psychicznie przez niemieckich okupantów, a prawie 1,6 miliona dzieci zostało osieroconych. Na nich wszystkich wojna odcisnęła piętno świadków bestialstwa wobec ich rodziców, rodzeństwa i najbliższych.

Trauma wojenna oraz powojennej tułaczki pozostała w pamięci tym dzieciom do dziś. Przeżyły one obozy masowej zagłady i pracy przymusowej. Były poddawane pseudonaukowym eksperymentom, wyniszczane głodem oraz ciężką pracą fizyczną; były poniewierane, szykanowane, upokarzane i nierzadko gwałcone. W okrutny sposób oddzielano je od ich rodzin, co przez Międzynarodowy Trybunał Wojskowy w Norymberdze uznane zostało za zbrodnię ludobójstwa, a konferencja UNESCO w 1948 r. zatwierdziła proceder rabunku i eksterminacji dzieci jako zbrodnię przeciwko ludzkości. Niemcy podczas wojny ukradli polskim matkom do germanizacji ponad 200 tys. dzieci, z których tylko 15% powróciło do Polski, a pozostałe do dzisiaj nawet nie wiedzą o tym, że są Polakami...

Dzieci represjonowane w obozach zagłady, wywożone w głąb Rosji, do Kazachstanu oraz na Syberię, deportowane i przesiedlane w bydłych wagonach przeżyły koszmar swego dzieciństwa w warunkach urągających wszelkim zasadom sanitarnym i higieny osobistej, umierając z zimna i głodu. Były one małymi żołnierzami, małymi warszawskimi powstańcami, świadkami niemieckich egzekucji i łapanek. Doznały cierpień fizycznych, psychicznych oraz trudów nieprzespanych nocy, zostały pozbawione prawa do kształcenia się i zdobycia zawodu. Jeszcze dzisiaj wielu Polaków ma w pamięci krwawe i tragiczne w skutkach Powstanie Warszawskie w 1944 r., kiedy to bohaterstwo i pod dowództwem Armii Krajowej ludność naszej stolicy zbrojnie walczyła przez 63 dni przeciwko Niemcom.

Szczególny przykład bestialstwa miał miejsce w niemieckim obozie koncentracyjnym przy ul. Przemysłowej w Łodzi – w jedynym takim obozie w okupowanej Europie – gdzie ok. 12 tys. polskich dzieci było zmuszanych do ciężkiej pracy. Pamięć o polskich dzieciach łódzkiego obozu koncentracyjnego kultywuje Stowarzyszenie Dzieci Wojny w Polsce Zarządu Głównego w Łodzi, a od 2018 r. ogólnopolskie Święto Polskich Dzieci Wojny odbywa się pod pomnikiem Pękniętego Serca, upamiętniającym martyrologię polskich dzieci, mordowanych i poniewieranych przez Niemców podczas II wojny światowej.

Szczególnym bestialstwem Niemcy wykazali się wobec dzieci Zamojszczyzny, wywożonych do rodzin w III Rzeszy i germanizowanych tak skutecznie, że większość z nich do dziś nie wie o swoim polskim pochodzeniu. Tę pamięć o nich podtrzymuje i rocznice tego tragicznego wydarzenia obchodzi Stowarzyszenie Dzieci Zamojszczyzny.

Pamiętać musimy też dzieci z tysiąca gett, dzieci Powstania Warszawskiego, mieszkające w getcie warszawskim czy w getcie łódzkim, dzieci zamrożone na Syberii oraz w drodze na nieludzką ziemię, wywożone do Kazachstanu, półtora miliona dzieci sierot, kilkaset tysięcy okaleczonych oraz dzieci utraconych szans na godne życie.

Pamiętać będziemy 60 tys. mieszkańców warszawskiej Woli i Ochoty, którzy zginęli w dniach 5-7 sierpnia 1944 r. w masowych egzekucjach i mordach dokonanych przez oddziały niemieckie na rozkaz Heinricha Himmlera. Nie oszczędzono tam kobiet ani

dzieci. W całej Warszawie Niemcy wymordowali wtedy ok. 200 tys. jej mieszkańców, z czego dużą część stanowiły dzieci.

Pamiętać będziemy także wszystkich tych, którym zawdzięczamy ratowanie polskich dzieci. Chodzi tu m.in. o ludzi, którzy z narażeniem życia zabierali z wagonów dzieci Zamojszczyzny wiezione w celu germanizacji do niemieckich rodzin. Szczególna pamięć oraz wdzięczność należy się również siostronom zakonnym, które ukrywały dzieci w klasztorach, żeby je uchronić przed niemieckimi obozami oraz germanizacją. Wiele z tych osieroconych dzieci było także wychowywanych przez obce rodziny, które często je adoptowały. Mimo to po wojnie sierocińce i ochronki kościelne były przepelnione dziećmi bez rodzin i rodziców, bez najbliższych.

Obszernie o martyrologii Polaków i Żydów oraz o obozach zagłady i koncentracyjnych pisze dr Maria Wardzińska z Instytutu Pamięci Narodowej – w internecie w artykule pt. *Niemieckie obozy zagłady i koncentracyjne...* oraz w książce *Był rok 1939*. W ciągu pięciu lat niemiecki okupant w obozach umieścił ponad 1 mln 200 tys. Polaków. Niemcy, napadając na Polskę we wrześniu 1939 r., planowały unicestwić państwo polskie i pozbyć się z jego terenów Polaków; ewentualnie dopuszczano pozostawienie ok. 3 milionów naszych rodaków jako niewolniczą siłę roboczą dla, jak zakładano, nowego państwa niemieckiego dominującego nad Europą i światem. Los unicestwienia miał spotkać w szczególności dwa narody: żydowski i polski. Nazistowskie Niemcy realizowały od samego początku wojny likwidację polskiego narodu, jako wspólnoty opartej na historii, kulturze, języku, terytorium oraz dorobku ekonomicznym.

Niemcy wykorzystali moment zduszenia powstania w getcie w maju 1943 r. i wywieźli wówczas całą ludność żydowską z Warszawy do obozów. Zrabowali pozostawiony żydowski dobytek, następnie spalili i wyburzyli domy Żydów, a po upadku Powstania Warszawskiego podjęli decyzję zniszczenia raz na zawsze polskiej stolicy. Zaczęto od burzenia dorobku gospodarczego i materialnego, od kradzieży dóbr kultury oraz dewastowania symboli religijnych i kościołów, od mordowania elit oraz niszczenia świadomości historycznej i wszystkiego, co polskie. W Powstaniu Warszawskim życie straciło ok. 200 tys. warszawiaków, a 550 tys. ludzi z Warszawy i 100 tys. z miejscowości podwarszawskich Niemcy wywieźli do obozów, na roboty do Niemiec oraz do Generalnej Guberni w celu dalszego unicestwiania.

Niemcy rozpoczęli rabunek stolicy, dom po domu, na ogromną skalę. „Ogółem niemieccy okupanci z Warszawy wywieźli 45 tys. wagonów kolejowych oraz kilka tysięcy ciężarówek pełnych zrabowanego mienia prywatnego i państwowego” – mówi Witold Banach z IPN w audycji Polskiego Radia z 2.10.2019 r. General SS Erich von dem Bach-Zelewski przed Międzynarodowym Trybunałem Wojennym w Norymberdze następująco relacjonował rozkaz H. Himmlera: „Każdego mieszkańca należy zabić, nie wolno brać żadnych jeńców. Warszawa ma być zrównana z ziemią i w ten sposób ma być stworzony zastraszający przykład dla Europy”.

Natomiast generalny gubernator Hans Frank tak pisał w swoim dzienniku: „Po tym powstaniu i jego zdławieniu Warszawę spotka los, na który w pełni zasłużyła. Zostanie kompletnie zniszczona i starta z powierzchni ziemi”. Tak też Niemcy zrobili. Jak już wspomniałem wyżej, straty wojenne samej Warszawy wynoszą, wg kursu z 2004 r., 54 miliardy dolarów. Niemcy swój plan zagłady polskiej stolicy zrealizowali; zburzyli miasto, by je później odbudować dla swych rodaków, przyszłych jego mieszkańców, ażeby ci „nie mieli poczucia, że są w obcym kraju, lecz w tym niemieckim otoczeniu czuli się jak w ojczyźnie” (F. Gollert, *Warschau unter deutscher Herrschaft*, Krakau 1942, s. 237).

Po zakończeniu wojennych działań rozpoczęła się tułaczka tych dzieci, które przeżyły koszmar wojny, poszukiwanie przez nich ich najbliższych, walka o przetrwanie oraz o wyrównanie utraconych szans edukacyjnych i zawodowych, co udało się tylko nielicznym. Dzieci te miały nieporównanie trudniejszy start w dorosłe życie niż dzieci niemieckich sprawców wojny i prześladowań. To właśnie Dzieci Wojny mają ogromny wkład w odbudowę zniszczonej Polski; to nasi pionierzy, nasze mamy i ojcowie, babcie i dziadkowie, to dziś seniorzy najstarszej generacji – osoby powyżej 73. roku życia, których wg danych GUS żyje obecnie (2019) w Polsce ok. 3,5 mln.

Dzieci Wojny, prócz nielicznej grupy na poziomie jałmużny, w zdecydowanej większości nie uzyskały od Niemców żadnego zadośćuczynienia mimo bezspornie największego rachunku krzywd. To nie Polska, ale władze sowieckie w naszym polskim imieniu rzekły się ponoć reparacji wojennych od Niemiec. Polska swoje roszczenia reparacyjne wobec niemieckiego państwa powinna ponowić. Jakaś sprawiedliwość powojenna oraz konieczność zadośćuczynienia powinna w tzw. praworządnej Europie obowiązywać!

Akty gwałtu i okrucieństw były masowe, znalazły swoje odzwierciedlenie faktograficzne w dokumencie Arkadiusza Mularczyka, Raport o stratach poniesionych przez Polskę w wyniku agresji i okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej 1939-1945. Z wielości tych zdarzeń proponuje przyjąć za datę obchodów Wspomnienia gehenny Polskich Dzieci Wojny dzień 10 września.

Jest on związany z przeprowadzonymi w 1943 r. przez okupacyjne władze niemieckie masowymi aresztowaniami dzieci w wielkopolskiej miejscowości Mosina. Tak zwana sprawa mosińska (niem. Sache Moschin) stanowiła swoiste przedłużenie aresztowań, będących następstwem ujęcia i egzekucji członków Związku Odwetu Okręgu Poznań ZWZ-AK zgrupowanych wokół dr. Franciszka Witaszka. Obejmowała aresztowanie przez niemiecką Tajną Policję Państwową (Gestapo) kilkuset polskich mieszkańców podpoznańskiej Mosiny i okolic w związku z oskarżeniem ich o działalność skierowaną przeciwko III Rzeszy. Ujęci mieszkańcy Mosiny stali się następnie ofiarami m.in. obozów w: Żabikowie, KL Auschwitz, KL Dachau, KL Mauthausen oraz innych niemieckich miejsc kaźni. Aresztowania przebiegały w roku 1943, a ich apogeum nastąpiło 9 września tego roku. 10 września, z kolei, doszło do zatrzymania kilkudziesięciu dzieci osób aresztowanych dzień wcześniej. Co najmniej 43 spośród nich zostało następnie osadzonych jako tak zwane Terroristenkinder w niemieckim obozie koncentracyjnym dla dzieci polskich w Łodzi (Polen-Jugendverwahrlager Litzmannstadt), stając się współwięźniami dzieci pochodzących także z innych regionów okupowanej Polski, m.in. ze Śląska, Zamojszczyzny, Polski Centralnej (Łodzi, Warszawy) czy Małopolski (Kraków).

Wydaje się, że wybór 10 września jako terminu obchodów Narodowego Dnia Dzieci Wojny odpowiadałby przesłance celowości nowo ustanowionego święta państwowego, szczególnie w szeroko rozumianym wymiarze edukacyjnym i wychowawczym. Pozwalałby na prezentację problematyki martyrologii dzieci polskich, tak w obrębie systemu edukacji szkolnej, jak i w przestrzeni medialnej, jako jeden z najważniejszych aspektów represji okupantów wobec Polaków w okresie drugiej wojny światowej.